

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-06-29
Besvaras senast
2026-08-11

Till minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin (M)

2025/26:580 Små kommuners förutsättningar i uppbyggnaden av det civila försvaret

Sveriges kommuner har en central roll i det civila försvaret. De ska vid höjd beredskap upprätthålla samhällsviktig verksamhet, skydda civilbefolkningen och bidra till totalförsvaret enligt lagstiftningen.

Samtidigt sker nu en snabb förstärkning av det civila försvaret. Staten har tillfört betydande resurser, bland annat genom ett beredskapspaket om cirka 1,4 miljarder kronor till kommuner och regioner 2026 samt omfattande fleråriga satsningar fram till 2028. Trots detta kvarstår en tydlig strukturell utmaning: de minsta kommunerna har väsentligt svårare att bära uppdraget.

De har begränsade administrativa resurser, låg skattekraft och liten organisatorisk redundans, samtidigt som kraven på planering, krigsorganisation och operativ förmåga i praktiken är likvärdiga oavsett kommunstorlek. Det skapar en risk för en växande obalans mellan statens ambitioner och lokala förutsättningar.

Särskilt tydlig blir denna problematik i frågor om befolkningsförflyttningar och inrymningsuppdrag. Kommunerna förväntas kunna hantera kraftigt ökade befolkningsvolymmer och samtidigt upprätthålla samhällsservice. Även om steg tas i planeringen – exempelvis utvecklade föreskrifter för utrymning – saknas fortfarande en samlad, nationellt fastställd modell för hur mottagande, dimensionering, ansvar och finansiering ska hanteras på lokal nivå.

Sammantaget innebär detta att centrala delar av genomförandet fortsatt vilar på oklara eller ojämnt fördelade förutsättningar, inte minst för landets minsta kommuner.

Givet det ovan anförda är det angeläget att tydliggöra hur regeringen avser att säkerställa att uppbyggnaden av det civila försvaret får genomslag i hela landet – inte minst där kapaciteten är som mest begränsad.

Jag önskar därför få svar på följande från minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin:

1. Hur avser ministern och regeringen att säkerställa att kommuner, särskilt små och resursbegränsade, kan bära merkostnader vid höjd beredskap och inrymningsuppdrag?
2. Vilka åtgärder planeras för att ersättning ska kunna betalas ut snabbt vid akuta händelser?
3. Avser ministern och regeringen att se över hur vistelseprincipen ska tillämpas vid omfattande befolkningsförflyttningar, så att inte enskilda mottagarkommuner får ett oproportionerligt ekonomiskt ansvar?
4. Vilka åtgärder vidtar ministern och regeringen för att ge kommunerna fleråriga och förutsägbara ekonomiska ramar för investeringar i civilt försvar?
5. Hur säkerställs att även små kommuner kan bygga upp förmåga i takt med de nationella kraven?
6. När avser ministern och regeringen att ta fram en tydlig nationell modell för inrymningsuppdrag som klargör ansvarsfördelning, dimensionering och finansiering?
7. Hur kommer den modellen att anpassas till kommuner med mycket olika kapacitet?

.....
Hanna Westerén (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann